

Dariusz Sieczkowski

Podstawowy słownik frazeologiczny chorwacko-polski

Publikacja dostępna całkowicie
za darmo

Wydawnictwo "Darlex"
www.darlex.pl
Oświęcim 2011

OD AUTORA:

"Podstawowy słownik frazeologiczny chorwacko-polski" to króciutka publikacja zawierająca ponad tysiąc najpopularniejszych chorwackich związków frazeologicznych wraz z ich polskimi odpowiednikami. Celem pracy było stworzenie pierwszego, obszernego słownika tego typu, jednak jak to w życiu bywa, zabrakło czasu i pieniędzy. Nie jest to więc praca dokończona. Frazeologię zaczerpnąłem ze słownika literackiego języka chorwackiego, korpusu języka chorwackiego oraz internetowych wydań chorwackich dzienników. Publikacja jest dostępna na zasadzie dobrowolnych datków.

Jeśli spodobał ci się słownik i chcesz wspomóc mnie w kontynuowaniu prac nad słownikami języków słowiańskich, możesz to zrobić wpłacając dowolną kwotę przez Paypal ze strony **www.darlex.pl**

AKCIJA:

čovjek od akcije

człowiek czynu

ALKOHOL:

utapati tugu u alkoholu
alkohol teče u potocima

topić smutki w alkoholu
alkohol leje się strumieniami

AMBICIJA:

bolesna ambicija

chora ambicja

ANĐEO:

anđeo čuvar
anđeo mira
anđeo smrti
grad anđela
pali anđeo

anioł stróż
anioł pokoju
anioł śmierci
miasto aniołów
upadły anioł

ARMIJA:

armija nezaposlenih

armia bezrobotnych

AS:

as iz rukava

as z rękawa/w rękawie

BACATI:

bacati pogled
bacati klipove pod noge (komu)

rzucić okiem (na coś)
rzucić kłody pod nogi (komuś)

BACITI:

baciti u zrak
bacati (nabacivati) se blatom (na koga)

wysadzić w powietrze
obrzucić (kogoś) błotem, mieszać (kogoś) z błotem

BAJKA:

kao u bajci
pričati bajke

jak w bajce
opowiadać bajki

BIJEG:

bijeg kapitala
bijeg iz kuće
bijeg iz pakla
bijeg mozgova
bijeg od stvarnosti
dati se u bijeg

ucieczka kapitału
ucieczka z domu
ucieczka z piekła
drenaż mózgów/ ucieczka mózgów
ucieczka od rzeczywistości
rzucić się do ucieczki

BIJEL:

bijela knjiga
Bijela kuća
bijela vrana
bijela zastava
bijeli sport

biała księga
Biały Dom
biały kruk
biała flaga
tenis

BITI:

biti na visokom nivou
biti na vrhuncu slave
biti pri zdravoj pameti
biti pun nade u...
biti u strahu
biti na snazi
biti sit čega
biti na sedmom nebu
biti ili ne biti
kakav sam, takav sam
biti u godinama
biti pod papučom
što bude, biti će
biti svoj

być na (wysokim) poziomie
być u szczytu sławy
być przy zdrowych zmysłach
pokładać nadzieję w...
bać się, obawiać się
obowiązywać
mieć czegoś po dziurki w nosie
być w siódmym niebie
być albo nie być
jestem, jaki jestem
być w latach
być pod pantoflem
co będzie, to będzie
być sobą

BITKA:

lako je biti general poslije bitke

po bitwie każdy jest generałem

BLAGO:

ni za carevo blago/ni za koje blago

za żadne skarby świata

BLIJED:

blijed kao krpa/zid

blady jak ściana

BLIZANAC:

jednojajčani blizanci
dvojajčani blizanci
sijamski blizanci

bliźnięta jednojajowe
bliźnięta dwujajowe
bliźnięta syjamskie

BOG:

hvala Bogu
gdje je Bog rekao laku noć
Bog mi je svjedok
preminuti u Gospodinu
Bog vam platio!
čovjek snuje a Bog određuje

dzięki Bogu
gdzie diabeł mówi dobranoc
Bóg mi świadkiem
spocząć w Bogu
Bóg zapłać!
człowiek strzela, Bóg kule nosi

BOJA:

prikazati u ružičastoj boji
topla boja

opisać w różowych barwach
ciepły kolor

BOL:

iskren do bola
previjati se od bolova

szczerzy do bólu
zwijać się z bólu

BOLEST:

nakon duge i teške bolesti

po długiej i ciężkiej chorobie

BOLJE:

bolje ikad nego nikad

lepiej późno niż wcale

BORBA:

borba do posljednje kapi krvi
borba na život i smrt
bez borbe
borba sa smrću
smrtna borba
borba s vjetrenjačama
borba za opstanak
borba za kruh

walka do ostatniej kropli krwi
walka na śmierć i życie
(sport.) walkowerem
walka ze śmiercią
walka ze śmiercią
walka z wiatrakami
walka o przeżycie
walka o chleb

BRADA:

uhvatiti Boga za bradu
vic s bradom
kozja brada

złapać byka za rogi
dowcip z brodą
kozia bródka

BRAT:

brat po vjeri
mokri brat
veliki brat

brat w wierze
kompan od kieliszka
wielki brat

BRIGA:

mala djeca mala briga, velika djeca velika briga

małe dzieci, małe problemy, duże dzieci, duże problemy

BROD:

kad brod tone štakori prvi bježe

z tonącego okrętu szczury uciekają pierwsze

BROJITI:

brojiti dane
brojiti ovce
to se ne broji

odliczać dni
liczyć owce /przed snem/
to się nie liczy

BUDALA:

praviti se budalom
ispasti budala

robić z siebie głupka/durnia
wyjść na głupka/durnia

BUDUĆNOST:

povratak u budućnost
bliska budućnost
čovjek budućnosti
osigurati budućnost
to nema budućnosti
proricati budućnost
gledati u budućnost

powrót do przyszłości
bliska przyszłość
człowiek przyszłości
zapewnić przyszłość
to nie ma przyszłości
przepowiadać przyszłość
patrzeć w przyszłość

BUHA:

praviti od buhe slona
dosadan kao buha

robić z igły widły
nudny jak flaki z olejem

BUKA:

mного buke ni oko čega

wiele hałasu o nic

BURA:

bura u čaši vode

burza w szklance wody

CAR:

biti car na svome
car je gol
tamo gdje car ide pješke

być swoim panem
król jest nagi
tam, gdzie król chodzi piechotą

CIJENA:

ni po cijenu života
znati (svoju) cijenu
cijena pobjede

nawet za cenę życia
znać swoją cenę
cena za zwycięstwo

CILJ:

cilj opravdava sredstvo
na korak do cilja

cel uświęca środki
krok od celu

CRN:

crni dan
crni petak
crna rupa
crna komedija
crna kronika
crna kutija
crna lista
crne košulje
crne misli
crni humor
crni kontinent
crno tržište
raditi na crno
crna serija

czarny dzień
czarny piątek
czarna dziura
czarna komedia
kronika policyjna, kronika kryminalna
czarna skrzynka
czarna lista
czarne koszule /włoscy faszyci/
czarne myśli
czarny humor
czarny kontynent /Afryka/
czarny rynek
pracować na czarno
czarna seria

ČAST:

pasti na polju časti
ispod časti mi je to

polec na polu chwały
jest poniżej mojej godności

ČAŠA:

voli pogledati u čašu
bura u čaši vode
čaša se prelila
iskapiti čašu do dna
gorka čaša
utopio bi ga u čaši vode

lubi zajrzeć do kieliszka
burza w szklance wody
miaraka się przebrała
wypić kielich goryczy do dna
kielich goryczy
utopiłby go w łyżce wody /bardzo go nienawidzi/

ČEKATI:

tko čeka, dočeka

kto czeka, ten się doczeka

ČEKIĆ:

između čekića i nakovnja

między młotem a kowadłem

ČELIK:

hladan kao čelik
tvrd kao čelik

zimny jak stal
twardy jak stal

ČELO:

(ne) piše mu na čelu

nie ma (tego) wypisanego na czole

ČETIRI:

među (između) četiri zida
u četiri oka
četiri strane svijeta
dva i dva su četiri
dići sve četiri u zrak

w czterech ścianach
w cztery oczy
cztery strony świata
dwa plus dwa równa się cztery
ruszyć swoje cztery litery

ČIN:

staviti (koga) pred gotov čin
zateći koga na činu

postawić kogoś przed faktem dokonanym
przyłapać kogoś na gorącym uczynku

ČINITI:

činiti od buhe slona
činiti budalu od sebe
činiti gluposti
odijelo (odjeća) čini čovjeka
činiti svoje

robić z igły widły
robić z siebie głupka
wygłupiać się
szata czyni człowieka
robić swoje

ČITATI:

čitati između redaka

czytać między wierszami

ČOVJEK:

čovjek to zvuči gordo
odijelo (odjeća) čini čovjeka
svjetski čovjek
smeće od čovjeka
čovjek od pera
čovjek snuje a Bog određuje
čovjek na čovjeku
pećinski čovjek

człowiek, to brzmi dumnie
szata czyni człowieka
światowy człowiek
śmieć /o kimś/
człowiek pióra
człowiek strzela, Bóg kule nosi
człowiek na człowieku
jaskiniowiec

ČUDO:

sedam svjetskih čuda
čudo nad čudima
čudo božje
nekim čudom
osmo svjetsko čudo
praviti (izvoditi, činiti) čudesa
vjerovati u čudo

siedem cudów świata
cud nad cuda
cud Boży
jakimś cudem
ósmym cudem świata
czyścić cuda
wierzyć w cuda

ČUVATI:

čuvati se kao živog vraga
čuvati kao kap vode na dlanu/kao zjenicu oka
nismo zajedno (skupa) koze (ovce) čuvali

bać się jak ognia
strzec jak oka w głowie
nie paśliśmy razem świń

ČVOR:

gordijski čvor

węzeł gordyjski

ČVRST:

čvrsta ruka
čvrsta valuta

twarda ręka
twarda waluta

DAH:

do posljednjeg daha
posljednji dah

do ostatniego tchu
ostatnie tchnienie

DALEKO:

daleko od očiju daleko od srca
držati se daleko (od čega)

czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal
trzymać się z daleka/z dala (od czegoś)

DALJE:

ne vidi dalje od nosa
držati se dalje (od čega)
i tako dalje

nie widzi nic poza czubkiem nosa
trzymać się z dala (od czegoś)
i tak dalej

DAN:

Dan D
dani su mu odbrojani
iz dana u dan
dan za danom
jednoga (lijepoga) dana
po bijelome danu
sudnji dan
znati se iz školskih dana
nismo imali svoj dan

dzień D
jego dni są policzone
z dnia na dzień
dzień za dniem
pewnego (pięknego) dnia
w biały dzień
dzień sądu ostatecznego
znać się ze szkolnych czasów
nie mieliśmy swojego dnia

DASKA:

gas do daske

gaz do dechy

DATI:

dati krila
dati sve od sebe

dodać skrzydeł
dać z siebie wszystko

DIJETE:

čudo od djeteta
dijete svoga vremena
veliko dijete
dijete na sisi bi razumjelo
nemoj biti dijete
on je poput malog djeteta
ponašati se kao dijete

cudowne dziecko
dziecko swojego czasu/swoich czasów
duże dziecko
nawet dziecko (to) zrozumie
nie bądź dzieckiem
(on) jest jak małe dziecko
zachowywać się jak dziecko

DIM:

nema dima bez vatre

nie ma dymu bez ognia

DIO:

lavlji dio

lwia część

DJELO:

riječju i djelom
djelo (mojih) ruku
izići će djelo na vidjelo
uhvatiti na djelu

słowem i czynem
dzieło moich rąk/spod mojej ręki
wyjdzie szydło z worka/ prawda wyjdzie na jaw
przytapać na gorącym uczynku

DLAKA:

tražiti dlaku u jajetu

szukać dziury w całym

DNO:

biti na dnu
dospjeti do dna
zagledati čaši u dno
dvostruko/duplo dno
društveno dno
pali su na dno ljestvice
dno dna
iz dna duše

być na dnie
stoczyć się na dno; znaleźć się na dnie
zaglądać do kieliszka
podwójne dno
niziny społeczne
spadli na dno tabeli
dno dna
z głębi duszy/serca

DOBA:

mirno doba
zlatno doba

czas/y pokoju
złote czasy, złoty wiek

DOĆI:

doći do riječi
doći na prosjački štap
doći k sebi
doći u prave ruke

dojść do słowa
zejść na dziady
dojść do siebie
trafić w dobre ręce

DOKAZ:

ključni dokaz
krunski dokaz

kluczowy dowód
dowód koronny

DOSADA:

umirati od dosade
razbijati dosadu

umierać z nudów
zabijać nudę

DRUG:

druga mladost
drugim riječima
imati drugoga
iz druge ruke
na drugo brdo tkan
nema druge
otići na drugi svijet
s druge strane
biti u drugom stanju

druga młodość
innymi słowy
mieć innego
z drugiej ręki
ulepiony z innej gliny
nie ma innej możliwości
przenieść się na tamten świat
z drugiej strony
być w stanie błogostawionym /w ciąży/

DRUGI:

druga mladost
drugim riječima
imati drugoga
iz druge ruke
nema druge
otići na drugi svijet
postao je drugi čovjek
s druge strane
biti u drugom stanju

druga młodość
innymi słowy
mieć innego
z drugiej ręki
nie ma innej możliwości
odejść na tamten świat
stał się innym człowiekiem
z drugiej strony
być w stanie błogostawionym /w ciąży/

DRVO:

pijan kao drvo

pijany jak bela

DRŽATI:

držati jezik za zubima

trzymać język za zębami

DRŽATI SE:

držati se po strani

držati se daleko

jedva se drži na nogama

trzymać się z boku

trzymać się z dala

ledwo się trzyma na nogach

DRŽAVA:

država tampon

banana-država

država s velikim D

państwo buforowe

bananowa republika

państwo przez duże P

DUĆAN:

zatvoriti dućan

(*przen.*) zwinąć interes

DUG:

plivati u dugovima

pasti u dugove

tonąć w długach

popaść w długi

DUH:

duh vremena

sačuvati prisutnost duha

grad duhova

u zdravu tijelu zdrav duh

dobri duh

ići u korak duhom vremena

vrijeme duhova

duch czasów

zachować przytomność umysłu

miasto duchów

w zdrowym ciele zdrowy duch

dobry duch

iść z duchem czasu

godzina duchów

DUŠA:

do dna duše

ispustiti dušu

ni žive duše

prodati dušu đavolu/vragu

sve što ti srce (duša) želi

praznina duše

bratska duša

ogrijati dušu

z głębi serca

wyzionąć ducha

(ani) żywej duszy

sprzedać duszę diabłu

wszystko, czego dusza zapragnie

pustka w duszy

bratnia dusza

ogrzać duszę

DŽEP:

imati koga u džepu

imati prazan džep

imati zmiju u džepu

poznavati kao svoj džep

udariti po džepu

za svaki džep

mieć kogoś w kieszeni

mieć pustą kieszeń

mieć węża w kieszeni

znać jak własną kieszeń

uderzyć po kieszeni

na każdą kieszeń

DŽUNGLA:

zakon džungle

prawo dżungli

EKRAN:

mali ekran

mały ekran /*telewizja*/

ELIKSIR:

eliksir mładości
eliksir života
eliksir ljubavi

eliksir młodości
eliksir życia
eliksir miłości

GENERAL:

lako je biti general poslije bitke

po bitwie każdy jest generałem

GESTA:

gesta dobre volje

gest dobrej woli

GLAVA:

bez glave i repa
fali mu daska u glavi
izgubiti glavu
krov nad glavom
od glave riba smrdi
skakati na glavu
uhvatiti se za glavu
tko nema u glavi ima u nogama
glava mi je pucala
izbiti iz glave kome što
lovci na glave
mudroj glavi jedno oko dosta
ne ide mi u glavu
pametna glava

bez składu i ładu
brakuje mu piątej klepki
stracić głowę /dosłownie i przenośnie/
dach nad głową
ryba psuje się od głowy
skakać na główkę
złapać się za głowę
kto nie ma w głowie, ten ma w nogach
głowa mi pękała
wybić komuś coś z głowy
łowcy głów
mądrej głowie dość dwie słowie
nie mieści mi się (to) w głowie
mądra głowa

GLEDATI:

gledati kroz crne naočale
gledati kroz ružičaste naočale
gledati smrti u oči

patrzeć przez czarne okulary
patrzeć przez różowe okulary
patrzeć śmierci w oczy

GLJIVA:

atomska gljiva

grzyb atomowy

GLUH:

gluh kao top
praviti se gluh
gluh i slijep
gluh na sve

głuchy jak pień
udawać głuchego
głuchy i ślepy
głuchy na wszystko

GLUP:

glup kao klada/konj/ćuskija

głupi jak but

GODINA:

izgubiti godinu
dobro nositi godine
biti u godinama
biti u najboljim godinama
godine rade svoje
iz godine u godinu
kriza srednjih godina

stracić rok (na studiach)
dobrze się trzymać (z wyglądu i formy)
być w latach
być w najlepszych latach
lata robią swoje
z roku na rok
kryzys wieku średniego

GOLUB:

golub mira
bolje vrabac u ruci nego golub na krovu

gołąbek pokoju
lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu

GORA:

gora od čovjeka

chłop jak dąb; chłop na schwał

GOST:

počasni gost
svakog gosta tri dana dosta

gość honorowy
gość jak ryba, po trzech dniach śmierdzi

GOVOR:

ni govora
nije vrijedno govora

nie ma mowy
szkoda gadać

GRAD:

grad duhova
grad anđela
vječni grad

miasto duchów
miasto aniołów
wieczne miasto /Rzym/

GRANICA:

zelena granica

zielona granica

GREŠKA:

greška u koracima
potkrala se greška
ljudska greška

(sport.) błąd kroków
wkraść się błąd
błąd człowieka

GRIJEH:

grijeha vrijedan
grijuh je ne pokušati

grzechu warty
grzechem byłoby nie spróbować

GROB:

biti jednom nogom u grobu
šuti kao grob
od kolijevke do groba
okretati se u grobu
otjerati u grob (koga)
do groba
kopati kome grob
tajno je odnio u grob

być jedną nogą w grobie
milczy jak grób
od kołyski do grobu/śmierci
przewracać się w grobie
wpędzić (kogoś) do grobu
do grobu, do śmierci
kopać komuś grób
zabrał tajemnicę do grobu

GROBNI:

grobna tišina

grobowa cisza

GROM:

kao grom iz vedra neba
kao gromom ošinut

jak grom z jasnego nieba
jak rażony piorunem

GUBITI:

gubiti tlo pod nogama
gubiti vrijeme
gubiti kontrolu nad sobom
gubiti glavu
gubiti živce

tracić grunt pod nogami
tracić czas
tracić panowanie nad sobą
tracić głowę
tracić nerwy

HAJKA:

medijska hajka

nagonka medialna

HUMOR:

crni humor
osjećaj za humor
smisao za humor

czarny humor
poczucie humoru
poczucie humoru

IĆI:

ići čijim stopama
ići linijom manjeg otpora
ići (kome) na ruku
ići (kome) na živce
ići od ruke do ruke
ići svojim putem
ide kao po loju/kao podmazano
ići s kime ispod ruke

iść w czyjeś ślady
iść linią najmniejszego oporu
iść komuś na rękę
działać komuś na nerwy
przebrać z rąk do rąk
iść swoją drogą
idzie jak po maśle
iść pod ramię

IGLA:

čekati kao na iglama

czekać jak na szpilkach

IGRA:

ostati u igri za..
igra riječi
prljava igra
igra slučaja
igra na sreću
prozreći čiju igru
ući u igru

pozostać w grze o...
gra słów
nieczysta gra
zbieg okoliczności
gra hazardowa
przejrzeć czyjąś grę
wejść do gry

ILUZIJA:

młodalačke iluzije
životne iluzije

młodzieńcze iluzje
życiowe iluzje

IMATI:

imati drugoga
imati pravo

mieć innego
mieć rację

IRONIJA:

ironija sudbine

ironia losu

ISPIRATI:

ispirati mozak

pracć mózg

ISPIT:

ispit zrelosti

egzamin dojrzałości

ISPOD:

ispod svake kritike

poniżej wszelkiej/jakiegokolwiek krytyki

ISTI:

izlazi na isto

ista pjesma

wychodzi na to samo

ta sama śpiewka

ISTINA:

čista istina

gola istina

žalosna istina

pogledati istini u oči

povijesna istina

govoriti punu istinu

czysta prawda

naga prawda

smutna prawda

spojrzeć prawdzie w oczy

prawda historyczna

mówić całą prawdę

IZGUBITI:

izgubiti dar govora

izgubiti glavu

nemati što izgubiti

stracić mowę/zaniemówić

stracić głowę

nie mieć nic do stracenia

IZGUBLJEN:

izgubljena generacija

stracone pokolenie

IZIĆI:

izići na javu

izići na svjetlo dana

izlazi na jedno/isto

wyjść na jaw

wyjść na światło dzienne

wychodzi na jedno/to samo

IZNIMKA:

iznimka potvrđuje pravilo

wyjątek potwierdza regułę

IZRAZ:

izraz dobre volje

wyraz dobrej woli

IZVJESTAN:

izvjesno vrijeme

izvjesnog dana

przez pewien czas

pewnego dnia

JABUKA:

Adamova jabuka

jabuka razdora

zagristi u kiselu jabuku

jabłko Adama

jabłko niezgody/kość niezgody

zrobić z bólem serca

JAHAČ:

jahači apokalipse

jeźdźcy apokalipsy

JAVNI:

javni radovi

javna služba

javna osoba

javna rasvjeta

javno mišljenje (mnijenje)

javni interes

javna kuća

prace publiczne

usługa publiczna

osoba publiczna

oświecenie publiczne

opinia publiczna

interes publiczny

dom publiczny

JEZIK:

držati jezik za zubima
imati dug/dugačak jezik
imati oštar jezik
lomiti jezik
mlatiti jezikom
naći zajednički jezik (s kim)
navrh jezika mi je
svrbi ga jezik
što na srcu to na jeziku
ugristi se za jezik
vući koga za jezik

trzymać język za zębami
mieć długi język
mieć cięty język
łamać język /mówić łamanym językiem obcym/
mleć ozorem
znaleźć wspólny język (z kimś)
mam to na końcu języka
świerzbi go język
co na sercu, to na języku
ugryźć się w język
ciągnąć kogoś za język

KAMEN:

kamen smutnje
kamen temeljac
kamen do kamena palača
pao mi je kamen sa srca
nije ostao ni kamen na kamenu
tko tebe kamenom ti njega kruhom

kość niezgody
kamień węgielny
ziarnko do ziarnka, a zbierze się miarka
spadł mi kamień z serca
nie został kamień na kamieniu
kto na ciebie kamieniem, ty na niego
chlebem
twardy jak skała

tvrd kao kamen

KAP:

do posljednje kapi krvi
kap u moru
utopio bi ga u kapi vode

do ostatniej kropli krwi
kropla w morzu potrzeb
utopiłby go w łyżce wody

KARTA:

staviti karte na stol
otkriti karte

wyłożyć karty na stół
odkryć karty

KAZATI:

iskreno kazano

szczerze mówiąc

KIŠA:

kisele kiše
kiša metaka

kwaśne deszcze
grad kul

KLADA:

ne pada iver daleko od klade
zaspati/spavati kao klada

niedaleko pada jabłko od jabłoni
zasnąć jak suseł

KLUPA:

magareća klupa
optuženička klupa

ośła ławka
ławka oskarżonych

KOLJENO:

moliti na koljenima
baciti na koljena

prosić na kolanach
rzucić na kolana

KONAC:

potezati konce
pomrsiti (kome) konce
konac djelo krasi

pociągać za nitki
pokrzyżować komuś plany
koniec wieńczy dzieło

KONJ:

poklonjenu konju zube se ne gleda
raditi kao konj
Ciganin hvali svoga konja
trojanski konj
nilski konj

darowanemu koniowi nie zagląda się w zęby
harować jak wół
każda pliszka swój ogon chwali
koń trojański
hipopotam

KONOP:

potezanje konopa

przeciąganie liny

KOPATI:

tko drugome jamu kopa, sam u nju pada
kopati grob (kome)

kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada
kopać grób (komuś)

KORAK:

prvi koraci
prvi korak uvijek najteži
držati korak (s kim)
korak do naslova
korak naprijed
korak natrag
napraviti prvi korak
mediji idu i korak dalje
biti korak do finala

pierwsze kroki
pierwszy krok jest (zawsze) najtrudniejszy
dotrzymywać kroku (komuś)
krok od tytułu
krok do przodu
krok w tył
zrobić pierwszy krok
media idą o krok dalej
być krok od finału

KOST:

slonova kost
promrznuti do kostiju
kost i koža
kost razdora
vjetar ulazi u kosti

kość słoniowa
przemarznąć do szpiku kości
skóra i kość /o kimś bardzo chudym/
kość niezgody
Wiatr przejmuję/przenika do szpiku kości

KOŠNICA:

vrvi kao u košnici

ruch jak w ulu

KOŠULJA:

crne košulje
smeđe košulje
luđačka košulja
košulja je bliža od kabanice

czarne koszule /włoscy faszyści/
brunatne koszule /naziści/
kaftan bezpieczeństwa
bliższa koszula ciała niż sukmana

KOVAČ:

svatko je (sam) kovač svoje sreće

każdy jest kowalem swojego losu

KOZA:

i vuk sit i koza cijela

wilk syty i koza cała

KOŽA:

imati debelu kožu
iskočiti iz kože
iznijeti (cijelu) kožu
kost i koža
osjetiti/uvjeriti se na svojoj koži
vuk u janjećoj koži

być gruboskórnym
wyskoczyć ze skóry
ujść cało
skóra i kość /ktoś bardzo chudy/
odczuć/przekonać się na własnej skórze
wilk w owczej skórze

KRAJ:

vezati/sastavljati/krpati kraj s krajem
treba znati kad je kraj
batina ima dva kraja
privesti kraju
bez kraja
na drugom kraju svijeta
od početka do kraja

wiązać koniec z końcem
trzeba wiedzieć, kiedy odejść
każdy kij ma dwa końce
doprowadzić do końca
bez końca
na drugim końcu świata
od początku do końca

KRAJNOST:

tjerati/padati iz krajnosti u krajnost

popadać ze skrajności w skrajność

KRALJICA:

kraljica ljepote
kraljica sporta
kraljica plesa

królowa piękności
królowa sportu /lekkoatletyka/
królowa balu

KRAVA:

pristaje kao kravi sedlo

pasuje jak pięść do oka

KRIK:

posljednji krik mode

ostatni krzyk mody

KRITIKA:

ispod (svake) kritike

poniżej (wszelkiej) krytyki

KRIV:

biti u krivu
gledati koga/na kogakrivim okom
odvesti na krivi put
na krivu adresu

nie mieć racji
patrzeć na kogoś krzywym/złym okiem
sprowadzić na manowce/na złą drogę
pod niewłaściwy adres

KROV:

biti bez krova nad glavom

nie mieć dachu nad głową

KRŠTENJE:

vatreno krštenje

chrzest bojowy

KRTICA:

slijep kao krtica

ślepy jak kret

KRUG:

počasni krug
začarani/zatvoreni krug

(sport.) runda honorowa
zaczarowane koło

KRUH:

izgubiti kruh
živjeti na kruhu i vodi
živjeti o samom kruhu
zaraditi za kruh

stracić chleb /pracę/
żyć o chlebie i wodzie
żyć o suchym chlebie
zarobić na chleb

KRV:

krv nije voda
omastiti ruke krvlju
čovjek plave krvi
to mu je u krvi
ležala je u lokvi krvi
omastiti ruke krvlju
pala je krv
to mu je u krvi
ući u krv
krv će teći na potoke
proliti krv
prijeći u krv
plava krv

krw nie woda
splamić ręce krwią
człowiek błękitnej krwi
ma to we krwi
leżała w kałuży krwi
splamić ręce krwią / Mieć krew na rękach
połała się krew
ma to we krwi
wejść w krew
krew będzie łała się strumieniami
przełać krew
wejść w krew
błękitna krew

KUĆA:

lijepo je poći, a i kući doći
javna kuća

wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej
dom publiczny

KUNIĆ:

pokusni kunić

królik doświadczalny

KUPITI:

kupiti mačka u vreći

kupić kota w worku

KUTIJA:

otvoriti Pandorinu kutiju
crna kutija

otworzyć skrzynkę Pandory
czarna skrzynka

LAGATI:

lagati u oči
lagati kao pas

kłamać w żywe oczy
kłamać jak z nut

LAŽ:

u laži su kratke noge

kłamstwo ma krótkie nogi

LED:

Europa okovana ledom
probiti led

Europa skuta lodem
przełamać lody

LEŽATI:

ležati na novcu

spać na pieniądzech

LICE:

poznato lice
sama nova lica
konjsko lice
čovjek bez lica

znana twarz
same nowe twarze
końska twarz
człowiek bez twarzy

licem u lice
na licu mjesta
reći u lice
pravo lice

twarzą w twarz
na miejscu /np. zginąć na miejscu/
powiedzieć prosto w twarz
prawdziwa twarz

LIJES:

čavao u lijes

gwóźdź do trumny

LISNICA:

ministar bez lisnice

minister bez teki

LISTA:

crna lista

czarna lista

LOPTA:

lopta je okrugla

piłka jest okrągła

LJETO:

bablje ljeto

babie lato

LJUBAV:

ljubav na prvi pogled
platoniska ljubav
zabranjena ljubav
ljubav cvjeta
prava ljubav
za ljubav nikad nije kasno
ljubav sve pobjeđuje
prva ljubav
voditi (s kim) ljubav

miłość od pierwszego wejrzenia
platoniczna miłość
zakazana miłość
miłość rozkwita
prawdziwa miłość
na miłość nigdy nie jest za późno
miłość wszystko zwycięży
pierwsza miłość
kochać się (z kimś)

LJUBOMORA:

bolesna ljubomora

chorobliwa zazdrość

LUKA:

sigurna luka

bezpieczna przystań

MAČ:

Damoklov mač
tko se mača laća od mača će i poginuti

miecz Damoklesa
kto mieczem wojuje, ten od miecza ginie

MAČKA:

igrati se mačke i miša
kao pas i mačka
kupiti mačku/mačka u vreći
kad mačke nema (kod kuće) miševi se vesele
pretući/prebiti kao mačku
mačka ima devet života

bawić się w kotka i myszkę
jak pies z kotem
kupić kota w worku
gdy kota nie ma w domu, myszy harczą
zbić jak psa
kot ma dziewięć żyć

MAGARAC:

tvrdoglav kao magarac

uparty jak osioł

MAGIJA: crna magija	czarna magia
MAGLA: magla da ju možeš nožem rezati vidjeti kao kroz maglu	mgła (tak gęsta), że można ją kroić nożem widzieć jak przez mgłę
MAJKA: majka priroda pijan kao majka surogat majka	matka natura pijany jak bela surogatka
MAJSTOR: majstor pera	mistrz pióra
MALO: malo je trebalo/nedostajalo malo pomalo	mało brakowało pomału, trochę
MANA: mana s neba	manna z nieba
MEDALJA: druga strana medalje	druga strona medalu
MESO: topovsko meso	mięso armatnie
MESTI: mesti pred svojim vratima/svojim pragom	zamiatać przed własnym progiem
METAK: zalutali metak zlatni metak kiša metaka do posljednjeg metka	zabłąkana kula złoty strzał (<i>śmiertelna dawka u narkomanów</i>) grad kul do ostatniej kuli
MIR: daj mi mira pusti me na miru mir i tišina sklopiti mir	daj mi spokój zostaw mnie w spokoju cisza i spokój zawrzeć pokój
MISAO: bježe mi misli crne misli misao vodilja	nie mogę zebrać myśli czarne myśli myśl przewodnia
MISLITI: misliti svoje misliti svojom glavom to ne bih ni u snu mislio tko bi to mislio dati misliti (komu)	myśleć swoje myśleć własną/swoją głową o tym mi się nawet nie śniło kto by pomyślał dać komuś do myślenia

MIŠ:

gol kao crkveni miš
igrati se mačke i miša
tresla se brda rodio se miš

biedny jak mysz kościelna
bawić się w kotka i myszkę
z dużej chmury mały deszcz

MJESTO:

ukleto mjesto

przeklęte miejsce

MLADIĆ:

stari mladić

stary kawaler

MLADOST:

druga mladost
eliksir mladosti
nije u prvoj mladosti

druga młodość
eliksir młodości
nie jest pierwszej młodości

MORA:

noćna mora

1. nocny koszmar /sen/ 2. koszmar

MORE:

ognjeno more
more problema
preko sedam gora, preko sedam mora

morze ognia
morze problemów
za siedmioma górami, za siedmioma lasami

MOST:

porušiti sve mostove za sobom
zračni most

spalić za sobą wszystkie mosty
most powietrzny

MOZAK:

imati ptičji mozak
mozak operacije
pranje mozga

mieć ptasi mózdzek
mózg operacji (*kto za nią stoi*)
pranie mózgu

MRAK:

pod okriljem mraka
raditi od jutra do mraka

pod osłoną ciemności
pracować od rana do wieczora

MRTAV:

mrtva priroda
samo preko mene mrtvoga
mrtva sezona
mrtva točka
doći do mrtve točke

martwa natura
po moim trupie
martwy sezon
martwy punkt
utknąć w martwym punkcie

MUHA:

od muhe praviti slona
kao muha bez glave
ubiti jednim udarcem dvije muhe

robić z igły widły
na oślep
zabić dwie muchy za jednym zamachem

MUŠICA:

imati mušice

mieć muchy w nosie

NADA:

biti pun nade u
krijepeći nadom
nada se je ugasila
zadnja nada
tračak nade

pokładać nadzieję w
krzepić nadzieją
nadzieja zgasła
ostatnia nadzieja
błysk nadziei

NEBO:

meci paraju nočno nebo
biti na devetom nebu
pod vedrim nebom

kule prują nocne niebo
być w siódmym niebie
pod gołym niebem

NESREĆA:

nesreća nikad ne dolazi sama
sreća u nesreći

nieszczęścia chodzą parami
szczęście w nieszczęściu

NIKAD:

nikad ne reci nikad

nigdy nie mów nigdy

NIŠTA:

ništa od toga
dugo dugo ništa, pa...
sve ili ništa
ići na sve ili ništa
nemati ništa s kim
ništa od njega neće biti

nic z tego
potem długo, długo nic...
wszystko albo nic
postawić wszystko na jedną kartę
nie mieć kimś nic wspólnego
nic z niego nie będzie

NIT:

Arijadnina nit

nić Ariadny

NOĆ:

tiha noć

cicha noc

NOGA:

bacati klipove pod noge (komu)
biti na nogama
biti na ratnoj nozi
gubiti tlo pod nogama
ići na noge
izdale (su) me noge
biti jednom nogom u grobu
jedva se držati na nogama
ljudska noga nije ondje kročila
pasti s nogu (od umora)
u laži su kratke noge
ustati na lijevu nogu
živjeti na visokoj nozi
iks noge
div na staklenim nogama
znati od malih nogu

rzucąć kłody pod nogi (komuś)
być na nogach
być na stopie wojennej
tracić grunt pod nogami
iść na nogach
nogi odmówiły mi posłuszeństwa
być jedną nogą w grobie
ledwo trzymać się/stać na nogach
ludzka noga tutaj nie stanęła
paść z nóg (ze zmęczenia)
kłamstwo ma krótkie nogi
wstać lewą nogą
żyć na wysokiej stopie
iksowate nogi
kolos na glinianych nogach
znać od małego/od dziecka

NOS:

vući za nos
imati koga u nosu
dizati nos
ne vidjeti dalje od nosa
uzeti ispred nosa

wodzić za nos
mieć kogoś w nosie
zadzierać nosa
nie widzieć dalej niż czubek własnego nosa
sprzątać sprzed nosa

NOVAC:

novac ne raste na drveću
sreća nije u novcu
priljavi novac
sitan novac
biti pri novcu
ležati na novcu
pranje novca
vrijeme je novac
mašina za proizvodnju novca

pieniądze nie rosną na drzewach
pieniądze szczęścia nie dają
brudne pieniądze
drobne
być przy forsie
spać na pieniądzach
pranie brudnych pieniędzy
czas to pieniądz
maszynka na robienia pieniędzy

NOŻ:

zabiti noż u leđa
ići pod noż
biti/doći s kim na krv i noż
staviti kome noż pod grlo

wbić nóż w plecy
iść pod nóż/skalpel
być/iść z kimś na noże
przyłożyć komuś nóż do gardła

OAZA:

zelena oaza
oaza mira
porezna oaza

oaza zieleni
oaza spokoju
oaza podatkowa

OBEĆANJE:

obećanje ludom radovanje

obietanki cacanki, a głupiemu radość

ODNIJETI:

kao rukom odneseno
odnio vrag šalu
odnijeti pobjedu

jak ręką odjął
żarty się skończyły
odnieść zwycięstwo

OKO:

bosti oči
dobiti na lijepe oči
bježi mi s očiju
lagati u oči
ne pustiti koga s oka
ne vjerovati svojim očima
oko za oko, zub za zub
pogledati ispod oka
praznik za oko
vrana vrani oči ne vadi
zapeti za oko kome

kłuć oczy
dostać na ładne oczy
zejdź mi z oczu
kłamać w żywe oczy
nie spuścić kogoś z oczu
nie wierzyć własnym oczom
oko za oko, ząb za ząb
spojrzeć spod łba
uczta dla oczu
kruk krukowi oka nie wykole
wpaść komuś w oko

ORUŽJE:

hladno oružje
zveckati oružjem
položiti oružje
drug po oružju

broń biała
machać szabelką
złożyć broń
towarzysz broni

OTIĆI:

otići praznih ruku
otići na vječna lovišta
otići korak dalje

odejść z kwitkiem
odejść do krainy wiecznych łowów
pójść (o) krok dalej

PAKAO:

dobrodošli u pakao
preživjeli su pakao
prošao sam pravi pakao
put prema paklu

witajcie w piekle
przeżyli piekło
przeszedłem prawdziwe piekło
droga do piekła

PAMET:

gdje ti je bila pamet?
imati više sreće nego pameti
biti pri (svojoj, zdravoj, čistoj) pameti

gdzie miałeś rozum?
mieć więcej szczęścia niż rozumu
być przy zmysłach

PAMETAN:

pametniji popušta

mądrzejszy ustąpi

PAS:

psi rata
živjeti/gledati se kao pas i mačka
istući kao psa
vjeran kao pas
pas koji laje ne ujeda/grize
pas je čovjekov najbolji prijatelj
morski pas

psy wojny
żyć jak pies z kotem
zbić jak psa
wierny jak pies
pies, który dużo szczeka, nie gryzie
pies jest najlepszym przyjacielem człowieka
rekin

PEPEO:

razbiti u prah i pepeo
posipati glavu pepelom
uskrsnuti iz pepela

rozbić w proch i pył
posypać głowę popiołem
powstać z popiołów

PERJE:

kititi se tuđim perjem

stroić się w cudze piórka

PERO:

lagan kao pero
čovjek od pera
to je izašlo ispod njegova pera
majstor od pera
vladati dobro perom

lekki jak piórko
człowiek pióra
to wyszło spod jego pióra
mistrz pióra
dobrze władać piórem

PETA:

otegnuti pete
Ahilova peta
biti kome za petama

wyciągnąć kopyta /umrzeć/
pięta Achillesa
deptać komuś po piętach

PIJESAK:

zidati/graditi na pijesku
gurati glavu u pijesak
bacati kome pijesak u oči

budować zamki na piasku
chować głowę w piasek
sypać komuś piasek w oczy

PILULA:

progutati goruku pilulu

przełknąć gorzką pigułkę

PISMO:

oproštajno pismo
otvoreno pismo

list pożegnalny
list otwarty

PITANJE:

biti pod (velikim) znakom pitanja
retoričko pitanje

być pod (dużym) znakiem zapytania
pytanie retoryczne

PITATI:

tko pita, ne skita

kto pyta, nie błądzi

PLAČ:

zid plača
dolina plača
govoriti kroz plač
natjerati koga u plač

Ściana Płaczu
padół łez
mówić przez łzy
doprowadzić kogoś do łez

PLAĆA:

kakva plaća takva rađa

jaka płaca, taka praca

POBIJEDITI:

pobijediti bolest
pobijediti strah

pokonać chorobę
pokonać strach

POBJEDA:

Pirova pobjeda
slatki okus pobjede

Pyrrusowe zwycięstwo
słodki smak zwycięstwa

POGLED:

ljubav na prvi pogled
na prvi pogled
baciti pogled na što

miłość od pierwszego wejrzenia
na pierwszy rzut oka
rzucić na coś okiem

POLJUBAC:

Judin poljubac
poljubac smrti

pocałunek Judasza
pocałunek śmierci

POSAO:

posao snova
sizifov posao
pazi svoja posla
gledati svoja posla
miješati se u čije poslove

praca marzeń
szyfowa praca
pilnuj swoich spraw
pilnować swoich spraw
mieszać się w nie swoje sprawy

POSLJEDNJI:

posljednji modni krik
posljednja pomast
posljednji Mohikanac
posljednji od posljednjih

ostatni krzyk mody
ostatnie namaszczenie
ostatni Mohikanin
ostatni z ostatnich

POSTELJA:

biti prikovan za postelju
na smrtnoj postelji

być przykutym do łóżka
na łożu śmierci

POVIJEST:

smetlišće povijesti
otići u povijest
ući u povijest
povijest se ponavlja
stranica povijesti

śmietnik historii
przejsć do historii /zostać wycofanym/
przejsć do historii /zostać zapamiętanym/
historia się powtarza
karta historii

PRAG:

čistiti pred svojim pragom

zamiatać przed własnym progiem

PRAVDA:

pravda je slijepa
pravda je zadovoljena
lice pravde

sprawiedliwość/Temida jest ślepa
sprawiedliwości stało się zadość
oblicze Temidy

PREDMET:

skakati s predmeta na predmet
držati se predmeta

przeskakiwać z tematu na temat
trzymać się tematu

PREPUSTITI:

prepustiti zaboravu

puścić w niepamięć

PREVRNUTI:

prevrnuti nebo i zemlju
prevrnuti kome džepove

poruszyć niebo i ziemię
przeszukać/opróźnić komuś kieszenie

PRIČA:

bapske priče
duga je to priča
priče za malu djecu
novinska priča
to je već neka druga priča

babskie gadanie
to długa historia
bajki dla małych dzieci
kaczka dziennikarska
to już inna historia

PRIJEĆI:

prijeći granicu dobrog ukusa
prijeći u krv

przekroczyć granicę dobrego smaku
wejść w krew

PRIJATELJ:

kućni prijatelj
obiteljski prijatelj

przyjaciel domu
przyjaciel rodziny

PRIMITI:

primiti k znanju
primiti na sebe

przyjąć do wiadomości
wziąć na siebie

PRIRODA:

mrtva priroda
druga priroda
glup po prirodi

martwa natura
druga natura
głupi z natury

PROLJEĆE:

jedna lasta ne čini proljeća
proljeće života

jedna jaskółka wiosny nie czyni
wiosna życia

PROTIV:

nemati ništa protiv

nie mieć nic przeciwko

PROZOR:

bacati novac kroz prozor
prozor u svijet

wyrzucać pieniądze w błoto
okno na świat

PRST:

lizati prste
poznavati u prste
sam kao prst
sisati iz prsta

palce lizać
znać jak własną kieszeń
sam jak palec
wyssać z palca

PRVI:

prva pomoć
prva dama
prvi koraci
iz prve ruke
ljubav na prvi pogled
na prvi pogled
nije u prvoj mladosti
svirati prvu violinu

pierwsza pomoc
pierwsza dama
pierwsze kroki
z pierwszej ręki
miłość od pierwszego wejrzenia
na pierwszy rzut oka
nie jest pierwszej młodości
grać pierwsze skrzypce

PTICA:

noćna ptica
ptica nebeska
svaka ptica svome jatu leti
biti kao ptica na grani
čelična ptica

nocny marek
niebieski ptak /ktoś beztriosko żyjący/
ciągnie swój do swego
być wolnym jak ptak
stalowy ptak /o samolocie/

PUT:

jedan jedini put
odvesti na krivi put
biti (stajati) na putu komu
biti na putu do čega
ići (poći) putem najmanjeg otpora
ići svojim putem
izgubiti put
stati (ostati) na pola puta
trnovit put
put ka slavi
svi putevi vode u Rim
po n-ti put
pronaći put do mreže

jeden jedyny raz
sprowadzić na manowce/na złą drogę
stać komuś na drodze
być na drodze do czegoś
iść po linii najmniejszego oporu
iść swoją drogą
zgubić drogę /zabłądzić/
stanąć w połowie drogi
droga przez mękę
droga do sławy
wszystkie drogi prowadzą do Rzymu
po raz n-ty
(sport.) znaleźć drogę do siatki

PUŽ:

spor kao puž

powolny jak ślimak

RAČUN:

imati račune (s kim)
izravnati s kim račune
pokvariti kome račune

mieć z kimś porachunki
wyrównać z kimś rachunki
pokrzyżować komuś plany

RAD:

burza rada
prisilni rad
rad na crno

giełda pracy
praca przymusowa
praca na czarno

RAT:

rat zvijezda
hladan rat
psi rata
rat dviju ruža
biti na rubu rata
dijete rata

gwiazdne wojny
zimna wojna
psy wojny
wojna dwóch róż
być na skraju wojny
dziecko wojny

RAVAN:

nema mu ravna
ravan kao svijeća

nie ma sobie równych
prosty jak świeca

RAZDOBLJE:

burno razdoblje
teško razdoblje
prijelazno razdoblje

burzliwy okres
trudny okres
okres przejściowy

REĆI:

blago rečeno
iskreno rečeno
među nama rečeno
ne reći krivu (riječ) na koga
reći posljednju riječ
reći u oči/u lice
tamo gdje je bog (vrag) rekao laku noć

delikatnie mówiąc
szczerze mówiąc
mówiąc między nami
nie powiedzieć o kimś złego słowa
powiedzieć ostatnie słowo
powiedzieć prosto w oczy
tam, gdzie diabeł mówi dobranoc

REP:

nemati/bitni bez glave ni repa

być bez składu i ładu

REZ:

carski rez

cesarskie cięcie

REZATI:

rezati granu na kojoj se sjedi
rezati nosom oblake
rezati zavoj

podcinać gałąź, na której się siedzi
zadzierać nosa
ścinać zakręt

RIBA:

zdrav kao riba
krupna riba
kao riba u vodi
šutjeti kao riba
sitna riba

zdrów jak ryba
gruba ryba /o wpływowym człowieku/
jak ryba w wodzie
milczeć jak ryba
płatka /o mało znaczącym człowieku/

RIJEČ:

časna riječ
riječu i djelom
drugim riječima
svaka riječ mogla bi ga skupo stajati
(izaći) bez jedne riječi

słowo honoru
słowem i czynem
innymi słowy
każde słowo mogłoby go dużo kosztować
(wyjść) bez słowa

RISKIRATI:

tko ne riskira - ne profitira

kto nie ryzykuje - zysku nie widzi

RODITI:

roditi se pod sretnom zvijezdom
roditi se u košuljici
tako sam (si) se rodio
ponovno se roditi

urodzić się pod szczęśliwą gwiazdą
być w czepku urodzonym
taki już się urodziłem
narodzić się po raz drugi

ROG:

natjerati koga u kozji rog
nabiti rogove
uhvatiti bika za rogove

zapędzić kogoś w koziego róg
przyprawić rogi /np. małżonkowi/
złapać byka za rogi

RUKA:

iz prve ruke
iz druge ruke
biti na dohvat ruke
biti pri ruci
biti u dobrim rukama
imati čiste ruke
biti desna ruka
dignuti ruku na koga
golih ruku
imati pune ruke posla
ići iz ruke u ruku
(o)krvaviti ruke
prati ruke
ruka ruku mijе
gledati u ruke
tražiti ruku djevojke
uzeti u (svoje) ruke
biti vezanih ruku
biti sretne ruke
na vlastitu ruku
trljati si ruke

z pierwszej ręki
z drugiej ręki
być na wyciągnięcie ręki
być pod ręką
być w dobrych rękach
mieć czyste ręce
być prawą ręką /kogoś/
podnieść rękę na kogoś
gołymi rękami
mieć pełne ręce roboty
przechodzić z rąk do rąk
mieć krew na rękach
(przen.) umywać ręce
ręka rękę myje
patrzeć na ręce
prosić dziewczynę o rękę
wziąć w swoje ręce
mieć związane ręce
mieć szczęśliwą rękę
na własną rękę
zacierać ręce

RUKAV:

as iz rukava
sipati kao iz rukava
zasukati rukave

as z rękawa/w rękawie
sypać jak z rękawa /czymś/
zakasać rękawy

RUPA:

proračunska rupa
crna rupa

dziura budżetowa
czarna dziura

SAM:

sam kao prst
nadmašiti samoga sebe
sam od sebe

sam jak palec
przejsć samego siebie
sam od siebie

SAN:

kao kroz san
posao snova
putovanje iz snova
san ali java?
spavati kamenim snom
zaspati vječnim snom
srušiti snove
debi iz snova
američki san

jak przez sen
praca marzeń
podróż marzeń
java czy sen?
spać kamiennym snem
zasnąć wiecznym snem
pozbawić złudzeń; zniszczyć marzenia
debiut marzeń
amerykański sen

SASTANAK:

sastanak na vrhu

spotkanie na szczycie

SAT:

policijski sat
davati satove

godzina policyjna
udzielać korepetycji

SAVJEST:

imati grižnju savjesti
savjest mi je čista
imati koga na savjesti
sloboda savjesti

mieć wyrzuty sumienia
mam czyste sumienie
mieć kogoś na sumieniu
wolność sumienia

SCENA:

danteovske scene
praviti scene

dantejskie sceny
robić sceny

SEDLO:

pristaje kao kravi sedlo
izbaciti iz sedla

pasuje jak pięść do oka
wysadzić z siodła

SELO:

globalno selo
olimpijsko selo

globalna wioska
wioska olimpijska

SEZONA:

sezona kiselih krastavaca

sezon ogórkowy

SIN:

mamin sin
razmetni sin
kakav otac, takav sin

maminsynek
syn marnotrawny
jaki ojciec, taki syn

SITUACIJA:

pat situacija

sytuacja patowa

SJEDITI:

sjediti iza brave/rešetaka
sjediti na dvije stolice
sjediti na novcima
sjediti kao prikovan
sjediti komu na vrat

siedzieć za kratkami
siedzieć na dwóch stołkach
siedzieć na pieniądzach
siedzieć jak przykuty
siedzieć komuś na karku

SJEKIRA:

ratna sjekira

topór wojenny

SJENA:

bojati se svoje sjene
kazalište sjena
biti samo sjena (koga)

bać się własnego cienia
teatr cieni
być cieniem kogoś /*stracić swoje dobre cechy*/

SLAVA:

imeti svojih pet minut slave

mieć swoich pięć minut (sławy)

SLIJEP:

slijepa ulica
slijepi putnik
pravda je slijepa

1. ślepa ulica 2. ślepa uliczka
pasażer na gapę
sprawiedliwość/Temida jest ślepa

SLIKA:

lijep kao slika

piękny jak obrazek

SLOBODA:

sloboda riječi
sloboda tiska
sloboda udruživanja
sloboda savjesti
izaći na slobodu
sloboda vjeroispovijesti

wolność słowa
wolność prasy
wolność zgromadzeń
wolność sumienia
wyjść na wolność
wolność wyznania

SLUČAJ:

igra slučaja
u krajnjem slučaju
za svaki slučaj

zbieg okoliczności
w najgorszym wypadku
na wszelki wypadek

SMIJEH:

salve smijeha
zarazni smijeh
zaustaviti smijeh
prasnuti u smijeh
umirati od smijeha
pucati od smijeha

salwy śmiechu
zaraźliwy śmiech
powstrzymać się od śmiechu
wybuchnąć śmiechem
umierać ze śmiechu
pękać ze śmiechu

SMRT:

boriti se na život i smrt
gledati smrti u oči
borba sa smrću
dok nas smrt ne rastavi
eskadron smrti

walczyć na śmierć i życie
patrzeć śmierci w oczy
walka ze śmiercią
dopóki śmierć nas nie rozłączy
szwadron śmierci

SNAGA:

stupiti na snagu
konjska snaga
ravnoteža snaga
udružiti snage

wejść w życie
koń mechaniczny
równowaga sił
połączyć siły

SNIJEG:

biti potrebno kao lanjski snijeg
vječni snijeg
snijeg na kosi

zdać się psu na budę
wieczny śnieg
siwizna

SPAS:

zadnja slamka spasa

ostatnia deska ratunku

SPAVATI:

mirno spavati
ići spavati s kokošima
spavati snom pravednika
spavati vječni san/vječnim snom
spavati kao top

spać spokojnie
chodzić spać z kurami
spać snem sprawiedliwego
spać wiecznym snem
spać jak kamień/suseł

SRCE:

sve što ti srce (duša) želi
pao mi je kamen sa srca
laka srca
biti dobra (meka) srca
nemati srca
iz dubine srca
slomiti komu srce
ruku na srce
srcu prirasti
teška srca

wszystko, czego dusza zapragnie
spadł mi kamień z serca
z lekkim sercem
mieć dobre (miękkie) serce
nie mieć serca
z głębi serca
złamać komuś serce
z ręką na sercu
przypaść do serca
z ciężkim sercem

SREĆA:

bez treće nema sreće
imati više sreće nego pameti
tko rano rani dvije sreće grabi
sreća voli hrabre
svatko je (sam) kovač svoje sreće
sreća u nesreći
na svu sreću
sreća nije u novcu

do trzech razy sztuka
mieć więcej szczęścia niż rozumu
kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje
szczęście sprzyja odważnym
każdy jest kowalem swojego losu
szczęście w nieszczęściu
na całe szczęście
pieniądze szczęścia nie dają

STAJATI:

stajati kao kip/ukopan/skamenjen
stajati na putu (komu)
stajati na svojim (vlastitim) nogama
stajati objema nogama na tlu
stajati prekriženih (skrštenih) ruku

stać jak słup soli
stać (komuś) na drodze
stać na własnych nogach
stać obiema nogami na ziemi
siedzieć z założonymi rękami

STATI:

treba znati stati
stati na svoje (vlastite) noge
stati na čelo

trzeba wiedzieć, kiedy przestać
stanąć na własne nogi
stanąć na czele

STRAH:

nemaj straha!
nema straha
u strahu su velike oči
umirati od straha
utjerati (uliti) kome strah u kosti

nie bój się!
nie ma się czego bać
strach ma wielkie oczy
umierać ze strachu
napędzić komuś strachu

STRIJELAC:

upisati se u strijelce

(*sport.*) wpisać się na listę strzelców

STRANA:

držati komu stranu
slaba strana
strane svijeta
prijeći na čiju stranu
s druge strane

być po czyjejs stronie
słaba strona
strony świata
przejsć na czyjąś stronę
z drugiej strony

STVAR:

stanje stvari
kako stvari stoje?
stvar je u tome...
to nije tvoja stvar
to je moja stvar
to je druga stvar
nazvati stvari njihovim imenom
stvar je krenula
bit stvari

stan rzeczy
jak stoją rzeczy/sprawy?
rzecz w tym...
to nie twoja sprawa
to moja sprawa
to inna sprawa
nazwać rzeczy/sprawy po imieniu
sprawa ruszyła (z miejsca)
istota rzeczy

SUDBINA:

pomiriti se sa sudbinom

pogodzić się z losem

SUKOB:

sukob interesa

konflikt interesów

SUZA:

krokodilske suze
čist kao suza
gorke suze
suze radosnice
sa suzama u očima

krokodyle łzy
czysty jak łza
gorzkie łzy
łzy radości
ze łzami w oczach

SVE:

dati sve od sebe
sve ili ništa
sve po starom
sve je na svome mjestu
sve se vrtjelo oko muzike
sve teče po planu

dać z siebie wszystko
wszystko albo nic
wszystko po staremu
wszystko jest na swoim miejscu
wszystko kręciło się wokół muzyki
wszystko idzie/przebiega zgodnie z planem

SVIJEĆA:

nema da tražiš svijećom
pasti (na tlo) kao svijeća

takiego to ze świecą szukać
spaść/upaść/wyłożyć się jak długi

SVIJET:

kako je svijet malen
nizašto na svijetu
na kraju svijeta
poslati na onaj svijet
veliki svijet
otkako je svijeta i vijeka
otići na drugi svijet
napustiti ovaj svijet
treći svijet
donijeti na svijet
doći na svijet
četiri strane svijeta
osvajati svijet
diljem svijeta

jaki świat jest mały/jaki ten świat mały
za nic w/na świecie
na końcu świata
wyprawić na tamten świat
wielki świat
jak świat światem
zejść z tego świata
opuścić ten świat
trzeci świat
wydać na świat
przyjść na świat
cztery strony świata
podbijać świat
na całym świecie

ŠAKA:

stisnuti šaku
golih šaka

zaciśnąć pięść
gołymi pięściami

ŠALA:

dobra šala zlata vrijedi
šalu na stranu
nije mu do šale
vrag uzeo šalu
okretati u šalu

dobry żart tynfa wart
żarty na bok
nie jest mu do śmiechu
żarty się skończyły
obrócić w żart

ŠTAPIĆ:

čarobni štapić

czarodziejska różdżka

ŠUTNJA:

minuta šutnje

minuta ciszy

TAJNA:

javna tajna
čuvati tajnu
tajna uspjeha
mračna tajna
službena tajna

tajemnica poliszynela
strzec tajemnicy
tajemnica sukcesu
mroczna tajemnica
tajemnica służbowa

TEPIH:

crveni tepih
gurati pod tepih

czerwony dywan
zamiatać pod dywan

TIJEK:

tijekom vremena
tijek misli
tijek stvari
tijek događaja

z biegiem czasu
bieg myśli
bieg sprawy
bieg wydarzeń

TIJELO:

u zdravu tijelu zdrav duh
govor tijela

w zdrowym ciele zdrowy duch
mowa ciała

TISK:

sloboda tiska
žuti tisak

wolność prasy
żółta prasa /bulwarowa/

TOČKA:

i točka
pokrenuti s mrtve točke
staviti točku na i
bijela točka

i basta (w rozmowie)
ruszyć z martwego punktu
postawić kropkę nad i
wapno, jedenastka

TOP:

gluh kao top
spavati kao top

głuchy jak pień
spać jak kamień/suseł

TRAG:

ni traga, ni glasa
biti na tragu (kome, čemu)
u tragovima
zameo mu se trag
zamesti tragove
nestati bez traga
ući u trag
zavarati trag

ani widu, ani słychu
być na tropie (kogo, czego)
w śladowych ilościach
zaginał po nim ślad
zatrzeć ślady
przepaść bez śladu
wpaść na trop
zmylić trop

TREN:

u prvi tren, u prvom trenu
za (u) tren (oka)

w pierwszej chwili
w mgnieniu oka

TRENUTAK:

trenutak nepažnje
u zadnjem trenutku
u jednom trenutku
posljednji trenuci
odlučni trenuci
teški trenuci
trenutak istine

chwila nieuwagi
w ostatniej chwili
w pewnej chwili
ostatnie chwile
decydujące chwile
ciężkie chwile
chwila prawdy

TRKA:

trka za novcem

pogoń za pieniędzmi

TRN:

nema ruže bez trnja
biti (kome) trn u oku

nie ma róży bez kolców
być komuś solą w oku

TUŠ:

hladan tuš

zimny prysznic

TVRĐAVA:

leteća tvrđava

latająca forteca

UHO:

imati dobro uho
zidovi imaju uši
ne vjerovati svojim ušima
pretvoriti se u uho
reći na uho
sjediti na ušima
slušati na jedno uho/jednim uhom
zaljubiti se do ušiju
napeti uši

mieć dobre ucho/słuch
ściany mają uszy
nie wierzyć własnym uszom
zamienić się w słuch
powiedzieć na ucho
puszczać (coś) mimo uszu
słuchać jednym uchem
zakochać się po uszy
nastawiać uszu

USPJEH:

tajna uspjeha
povijesni uspjeh
biti osuđen na uspjeh

tajemnica sukcesu
historyczny sukces
być skazanym na sukces

USPOMENA:

bolna uspomena
oživljavati uspomene
gorke uspomene

bolesne wspomnienie
ożywiać wspomnienia
gorzkie wspomnienia

UTAKMICA:

jednosmjerna utakmica

mecz do jednej bramki

Uzbuna:

lažna uzbuna
pozivati na uzbunu

falszywy alarm
bić na alarm

VATRA:

igrati se vatrom
naći se između dvije vatre
dolijevati ulje na vatru
otvoriti vatru

igrać z ogniem
znaleźć się między młotem a kowadłem
dolewać oliwy do ognia
otworzyć ogień

VEZA:

veza na daljinu
krvna veza

związek na odległość
więzy krwi

VEZATI:

biti vezanih ruku
vezati kraj s krajem
vezati sebi konop oko vrata

mieć związane ręce
wiązać koniec z końcem
pleść na siebie bicz

VIDJETI:

vidjeti kao na dlanu

widzieć jak na dłoni

VIOLINA:

svirati prvu violinu

grać pierwsze skrzypce

VIJEK:

zlatni vijek
otkako je svijeta i vijeka
na vijeke vjekova

złoty wiek
jak świat światem
na wieki wieków

VJEČAN:

vječni grad
vječni student
vječni počinak

wieczne miasto /Rzym/
wieczny student
wieczny odpoczynek

VJETAR:

tko sije vjetar žanje oluju
dati petama vjetra

kto sije wiatr, zbiera burzę
wziąć nogi za pas

VLAST:

izgubiti vlast nad sobom

stracić panowanie nad sobą

VOĆE:

zabranjeno voće je najslađe

zakazany owoc smakuje najlepiej

VOLJA:

do mile volje
preko/protiv svoje volje
posljednja volja

do woli
wbrew swej woli
ostatnia wola

VRAG:

vragu dušu zapisati
vrag ne spava

sprzedać/oddać duszę diabłu
licho nie śpi

VRATA:

mesti pred svojim vratima
pomesti pred svojim vratima
gledati (zijati) kao tele u šarena vrata
iza zatvorenih vrata
pokazati kome vrata
(po)kucati na vrata
poljubiti vrata

zamiatać przed własnym progiem
zamieść przed własnym progiem
patrzeć jak cielę w malowane wrota
za zamkniętymi drzwiami
pokazać komuś drzwi /wyprosić go/
pukać do drzwi /dosłownie i przenośnie/
pocałować klamkę

VRATAR:

vratar je spasio momčad od katastrofe

(sport.) bramkarz uchronił zespół przed klęską

VRIJEME:

dobiti na vremenu
gubiti vrijeme
sve u svoje vrijeme
vrijeme će pokazati
za vječna vremena
zub vremena
teška vremena
od vremena do vremena
u naše vrijeme
vrijeme je novac
na krivom mjestu i u krivo vrijeme
vratiti vrijeme unatrag
dobra, stara vremena

zyskać na czasie
tracić czas
wszystko w swoim czasie
czas pokaże
na wieczne czasy
ząb czasu
ciężkie czasy
od czasu do czasu
w naszych czasach
czas to pieniądz
w złym miejscu i w złym czasie
cofnąć czas
stare, dobre czasy

VUĆI:

vuci (mi) se ispred očiju!
vući za jezik koga
vući po sudovima

zejdź mi z oczu!
ciągnąć kogoś za język
ciągać po sądach

VUK:

vuk u janjećoj koži
gladan kao vuk
mi o vuku, a vuk na vrata
vuk dlaku mijenja, a ćud nikada
i vuk sit i koza cijela
čovjek je čovjeku vuk
vuk samotnjak

wilk w owczej skórze
głodny jak wilk
o wilku mowa, a wilk tu
wilk zmienia skórę, lecz nie obyczaje
wilk syty i koza cała
człowiek człowiekowi wilkiem
wilk samotnik

ZADATAK:

borbeni zadatak

zadanie bojowe

ZAKON:

doći u sukob sa zakonom
zakon jačega

popaść w konflikt z prawem
prawo silniejszego

ZAPAD:

Divlji zapad

Dziki Zachód

ZEMLJA:

obećana zemlja
ničija zemlja
gori mu zemlja pod nogama
kao da ga je zemlja progutala
kao da je u zemlju propao
kao nebo i zemlja
laka mu zemlja
sравniti sa zemljom
spustiti se na zemlju
u zemlju propasti od stida

ziemia obiecana
ziemia niczyja
pali mu się grunt pod nogami
jakby zapadł się pod ziemię
jakby zapadł się pod ziemię
jak nebo i ziemia
niech mu ziemia lekką będzie
zrównać z ziemią
spaść na ziemię
zapaść się pod ziemię ze wstydu

ZID:

blijed kao zid
među četiri zida
i zidovi imaju uši
kao grahom o zid
zid plača
zatvoriti se u četiri zida

blady jak ściana
w czterech ścianach
ściany mają uszy
jak grochem o ścianę
Ściana Płaczu
zamknąć się w czterech ścianach

ZLATAN:

zlatna groznica
zlatna mladež
zlatna sredina
zlatni šut
zlatno pravilo
zlatno runo
zlatna ribica
upisati zlatnim slovima
obećavati zlatna brda
imati zlatne ruke

gorączka złota
złota młodzież
złoty środek
złoty strzał /śmiertelna dawka narkotyku/
złota reguła
złote runo
złota rybka
zapisać się złotymi literami
obećywać złote góry
mieć złote ręce

ZLATO:

crno zlato

czarne złoto /ropa lub węgiel/

ZLO:

nužno zlo
zlo zlim vratiti

zło konieczne
zło odpłacać złem

ZONA:

siva zona

szara strefa

ZRAK:

graditi kule u zraku
baciti u zrak
visjeti u zraku

budować zamki na piasku/na lodzie
wysadzić w powietrze
wisieć w powietrzu

ZUB:

darovanome konju se zubi ne gledaju
oko za oko, zub za zub
pustiti kroz zube
škripati zubima
zub mudrosti
zub vremena

darowanemu koniu nie zagłada się w zęby
oko za oko, ząb za ząb
wycedzić przez zęby
zgrzytać zębami
ząb mądrości
ząb czasu

ZVIJEZDA:

ratovi zvijezda
roditi se pod sretnom zvijezdom

gwiazdne wojny
urodzić się pod szczęśliwą gwiazdą

ŽELJA:

posljednja želja

ostatnie życzenie

ŽELJEZAN:

željezna zavjesa

żelazna kurtyna

ŽELJEZO:

željezo se kuje dok je vruće

kuj żelazo, póki gorące

ŽIVAC:

gubiti živce

ići na živce kome

živci su mu popustili

izgubiti živce

tracić nerwy

działać komuś na nerwy

puściły mu nerwy

stracić nerwy

ŽIVOT:

ako ti je život mio...

borba na život i smrt

dati život za što

noćni život

oduzeti sebi život

pitanje života i smrti

život teče dalje

gospodar života i smrti

jeśli ci życie miłe...

walka na śmierć i życie

oddać za coś życie

nocne życie

odebrać sobie życie

kwestia życia i śmierci

życie toczy się dalej

pan życia i śmierci